

KIADÓ HIVATAL:

Bellicsey-ut 4 szám
hova a előfizetési pénzek
hirdetéseik és minden a ki-
adóhivatali érdeklő közle-
mények küldendők.

Nyitási díj: ben egy sor
költségi díj 20 fillér.

Hirdetéseik jutanyos
árán vételek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 10 kor. — fillér
Félévre 5 kor. — fillér
Negyed évre 2 kor. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Bellicsey-ut 4. szám
hova a lap szellemi rész
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok nem
adatnak vissza.

Hivatalos közlemények.

23 Szarvas község közp. választmánya
1900 épv.

HIRDETMÉNY.

Szarvas község központi választmánya részéről ezennel közhírré tételik, hogy az 1901-ik évre érvényesen összeállított országgyűlési képviselő választók névjegyzéke ellen beadott 29 db felszólamlási kérvény felett — folyó évi július hó 6-ik napján megtartott ülésében határozott. Ezen határozat az 1899: XV t. cz. 147 §-a értelmében az 1900 évi július hó 20-ik napjától 30-ik napjáig terjedő 10 napon át a község tanácsstermében közszemlére lesz kitéve, hol az bárki által megtekinthető és az esetleges észrevétel vagy felelkezés ugyan azon idő alatt beadható.

Szarvason 1900 évi július hó 7-én.

A központi választmány nevében:

MELIS JÁNOS, LISKA JÁNOS,
elnök. jegyző.

A közegészségügy államosítása.

Minden betegség: munkavesztés, tehát nemcsak az embernek, de az ország termelőképességének is betegsége. Minden ember halála: elpusztulása egy bizonyos munkamennyiségnek, általa termelhető vagyonnak; vesztesége tehát az országnak nemcsak népességben, hanem gazdasági erőben is. Olyan általános tétel ez, melynek igazsága elől senki el nem zárkozhatik és amely már magában is elegendő volna annak a sürgősségnek a megokolására, melyet a közegészségügy reformja, államosítása számára kérünk.

De ezen általános elveken kívül, melyek minden országban érvényben vannak, nálunk még egészen speciális bajokkal is meg kell küzdenünk.

Állami érdek szempontjából talán a jelentősebb a katonai emberanyag nivójának régtől tartó és most már szinte megdőbentő hanyatlása. Csak azokra a jelentésekre utalunk, melyekből kiderül, hogy a sorozóbizottságok évről évre lejjebb szállítják a követelményeiket és most már olyanokat is besoroznak, akiket tíz év előtt még pénzért sem fogadlak volna katonának. És még így is alig tudják összehozni a szükséges utjoncelszámot.

Amilyen szomorú ez a körülmény és amennyire aggasztó a véderő szempontjából, annyira kedvező kilátást nyújt a közegészségügy reformjára, melyet sürgősebbnek mutat, mintsem képzelhető volna, s mely éppen a véderő érdekében sokkal előbb fog bekövetkezni, mint gondolni is mernők. A katonai erő kára súlyt ad a többi kárnak is, mely közegészségügyi bajaink nyomán az államot éri s remélhetőleg hamarosan orvoslására viz azoknak a mizériáknak, melyeket — az általános szegénységre itt ki nem terjeszkedve — e négy pontban foglalhatunk össze:

1. A gyermekhalandóság nagysága.
2. A fertőző betegségek pusztítása.
3. Bábakérdés.
4. Orvosok hiánya.

A két első pontot külön fejtegetnünk felesleges. Benső, okozati összefüggésben van ez a két utóbbival, a baba- és az orvoshiánnyal. Ha ezeket orvosoltuk, ráleptünk a gyermekhalandóság és a fertőző betegségek korlátozásának útjára is.

Az egyik kérdésben, a bábakérdésben máris történt valami. A közelmúltban a nyilvánosság

is sokat foglalkozott vele és ez alkalommal leleplezőltött közegészségügyi állapotaink kezdetleges, helyenkint teljesen civilizálatlan volta. Négyezernél több községben nincs baba sem diplomás, sem czédulás, azaz olyan, aki a megyei orvosnál vett rövid oktatás után szülésznői gyakorlatot folytathat a maga falujában. Vagyis közel százezernyi születésnél nincsen kisebb-nagyobb mértékben hozzáértő segítség, aminek nemcsak az ujszülött adja meg az árát, hanem az anya és ennek révén a később születendő gyermekek is.

Ez a nagy gyermekhalandóság főoka és ezen akar segíteni a kormány is. A babaügy rendezésével megbizta az erre leghivatottabb szakferfit, ez azonban — az állam anyagi helyzetének tekintetbe vételével csak czédulás bákák hat heten át való kiképzését ajánlja.

Abból az elvből indul ki ez a reform, hogy jobb olyan baba, aki nem sokat tud de legalább tisztára mossa a kezét, mint az a parasztlány, aki piszkos kézzel áll oda a szomszédasszonya szülőágyához segítenek.

A második kérdés: az orvosok nagy hiányának kérdése talán még az előbbinél is megdőbentőbb, sokszor tárgyalt és egyre veszedelmesebbé, akutabbá váló jelenség.

A belügyminisztérium múlt évi hivatalos jelentése szerint, 1779 község van az országban, hol az orvosi intézmény áldását nem ismerik. 141 körorvosi állás betöltetlen és 18 olyan községben, hol kötelező az orvostartás, nincsen orvos. Azonkívül 10.636 olyan halottkém van, aki nem orvos.

Tehát 1779 községben nincs gyors orvosi segítség, úgy, hogy balesetknél, rossztülnél félelmes módon növekszik azoknak a háfalozásonak a száma, amelyeket gyors orvosi segéllyel nagyobbbrészt és biztosan el lehetett volna hári-

TÁRGA.

Gortsakoff büne.

— Rajz az orosz életből. —

Irta: Stadniczky László.

A muszka czár eltörölt egy rettenő büntetést, a szibériai deportációt. Többé hát nem talál senki Szibéria hómezőin elmaradt hullákat, amelyekből a végtelen szenvedések s a deportáltakat terelő kozákesapat kancsukája verte ki a lelket.

Eszembe jut egy történet, mely borzadállyal tölt el, ha erre a kegyetlen büntetésre gondolok.

A moszkvai Kremel-be elegáns szánok hajtattak. Attasék, palota hölgyek és udvari méltóságok érkeztek. A czári palotában estély volt.

Ott udvarolt Gortsakoff Alexej is a ragyogó hölgyek között. Kellemes fiatal ember volt, egy daliás orosz. Szép jövő várt rá, a testőrezredben szolgált. Szívesen vették a bókjait.

Mindenfelől barátságosan üdvözölték az orosz fourak. Mindenkinek volt hozzá egy egy szívélyes szava.

Az est folyamán azután furcsa dolog történt vele. Egyik udvari lakáj egy arany-tálcát nyújtott eléje. A tálcán finom czimeres névjegy volt és rajta ez a néhány barátságos szó: „Alexej Gortsakoff nagy szíveséget tenne velem, ha néhány bizalmas szóra felkeresne a félreeső teremben. Tolakodásáért bocsánatot kér Wladimirovics rendőr prefektus.”

— Hol van az a terem?

— Szolgálattára, elvezetem.

— Menjünk!

Gortsakoff elléptetett a lakáj után s benyitott a terembe, hogy meghallgassa azt a néhány bizalmas szót. Hanem Wladimirovics kevésbé volt bizalmas, mint inkább rideg és szigorú.

— Gortsakoff, kérem a kardját.

— A kardomat?

— Igen, Oldja le.

— Szüksége van önnek rá?

— Ellenkezőleg. Önnek nincs rá szüksége.

— Uram!

A következő pillanatban megragadták a rendőrök, letépték róla az egyenruhát, elszedték a kardját s benyomták egy szánba, melyen készen állt a közelben a jemsik.

Ezen a szánon aztán vitték éjjel nappal, szakadatlanul, hó- és jégmezőkön át, anélkül hogy tudta volna miért viszik, hová viszik, mit vétett a muszka birodalomnak.

A szán nyomában tizenkét kozák lovagolt, tehát kétségkívül számüzetésbe viszik. Átadják a kazáni kormányzóságnak, amely egy truppba liferálja a számműzötteket Szibériába.

De hát miért?

Erre nem felelt meg neki senki. A kozák néma, mint a sir. A jemsik ostoba, mint a tők. A rendőr prefektus pedig ravasz volt mint a róka, Csak ennyit mondott utóljára:

— Te jól tudod, Alexej Gortsakoff.

A kazáni kormányzóság érdemes kormányzója nagy szemeket meresztett, mikor átvette a kozák letmanutól a paksamétát és a Gortsakoff nevét olvasta.

— Az én öcsém. Az édes öcsikém a gazember.

Hát ez is? Hozzátok elő azt a himpellért. De már ezzel beszéltek.

A következő perczben elővezették Gortsakoffot.

— No öcskös, hát mit csináltál?

— Istenemre, öt napja hurezolnak és nem tudom miért.

— Jaj de pompás. Jaj de nagyszerűen tagad a kötnivaló. Ki hitte volna, hogy ilyen megrögzött gonosztevő válik belőled Alexej öcsikém.

— Kormányzó úr!

— No csak ne szorítsd ökölbe a kezedet, mert még megreped a szívom fájdalommban, ha meg koll korbácsoltatnom a hátadat. Hát mit tettél?

— Ismétlem, nem tudom.

— Lám, lám, az ártatlan. No majd megteszem azt a rokoni szívességet, hogy felvilágosítlak. Hát rajt esíp/ek, öcsém. Nagyszerűen pedig. A saját czinkosaid jelentettek föl. Az íróasztalodba megtaláltak minden levelet, azalatt míg te a czár kegyelméből mulattál és udvaroltál.

— Miféle leveleket?

— Hát amiket a nihilistákkal váltottál öcsém.

— Ez iszonyú vád. Nekem sohasem voltak ilyen leveleim.

— Ne okoskodj Alexej. Hiába minden. A rendőrök magukolvasták sorba mind, Hanem megmenthetlek még a familiának. Vald be töredelmesen a czinkosaidat.

— Nem volt csak egy is.

tani. A mellett az orvost nélkülözö községben aranykorát éli a kuruzsolás, a javasasszonykodás, ártalmas bolondságait űzi minden babona, mely megrontja a nép közegészségügyi érzékét, elriasztja az orvostól, úgy, hogy ha már vetődik is oda orvos, nemhogy hívnák, de elkerülik, mint az isten csapását.

Hogy ennek mennyi nyomor a kútforrása: azt csak az orvos tudja, aki lépten nyomón tapasztalja, hogy a családfentartó elhanyagolt betegségei korai elpusztulása, vagy hosszas szenvedése micsoda erkölcsi és anyagi rombolást visz végbe gyakran nemcsak a szűkebb értelemben vett családban, hanem az egész rokonságban is. Az orvosi kezelés hiánya miatt egész családok elsatnyulnak, elcsenevészednek.

Hogy sok a vak, siket, sánta és más e fajta nyomorék ember: a legtöbb esetben csak a kellő orvosi kezelés hiányára vezethető vissza.

A nép egészségbeli hanyatlása együtt jár, az erkölcsi romlással, az élet javaival való nemtörődőséggel. A beteg ember lelkenyitva áll mindenféle bűn és mértékletlenség előtt. Mit is törődjék az ilyen az életrendjével, az erkölcs parancsaival, ha élete úgyis kinszenvedés, ha betegsége, satnyasága csirájában megfojtja az életörömet, ha neki igazi megváltás a halál.

Igy jár együtt a közegészségügy rendezetlensége az anyagi pusztulással is, örökös körforgás ez: a beteg ember elszegényedik, orvost nem tud és nem is akar hívni s így beáll az a helyzet, hogy mennél nagyobb szüksége van az orvosra, annál kevesebb az orvos, ami az egyetemeken az orvosnövendékek számának rohamos csökkenésében is mutatkozik.

Két mód van a tökéletes egészségügy elérésére. Az egyik közegészségügyi szorgos intézményekkel érhető el, melyek révén a betegek gyorsan felépülnek, az átlagos életkor nagyobb lesz, a járványok csirázása megakadályoztatik.

A másik mód szerint a nagy természetre, a gondviselésre bizzuk a közegészségügyi intézkedéseket. S a nagy természet aztán gyökeresen reformál: elpusztít minden gyöngye szervezetet s a járványok, betegségek özöne után csak az igazán erős, egészséges emberek maradnak meg. Elvégre ez is módszer, mely után csak egészséges ember marad. A végeredmény mindegyik szerint egy: jó közegészség ügyet, jó ember anyagot kapunk.

Az első mód szerint nagyobb a szaporodás de kevesebb az erőteljesek száma; a második szerint kevesebb lesz az ember, de több lesz az erőteljes, az igazán egészséges. Az az emberiség elve, emez a barbár lakedemonizmusé és

a kettő úgy áll szemben egymással, mint az ókor és az újkor erkölcsi felfogása.

A mi kormányunk — mint az előzmények mutatják — az emberiséghez áll. Az újkor erkölcsi felfogását osztja és nem hagyja továbbra is a nagy természetre közegészségügyünk reformálását hanem maga hajtja azt keresztül, ennek államosságával.

Dr.

Hirdetések az iparban.

(I) A nemzeteket az ipar fejlettsége teszi gazdagokká. Az ipar fejlettségi foka szerint mérjük az egyes országoknak nemcsak az anyagi, hanem a szellemi előrehaladottságát is. A mi nemzetünk iparát illeti, az most kezd százados mulasztásokat pótolni. Hogy mégsem tudunk a külfölddel versenyezni, annak legnagyobb részben az iparosok maguk az okai, mert a még mindig csekély számú iparos közül az egyik a másik alól vágja a talajt, a helyett, hogy egészséges versenyt igyekeznének teremteni. Nincs az a kis megrendelés, a melynél az iparos — kevéssé kivétellel — úgy ne ajánlaná a maga szolgáltatását, hogy a kenyérkeresetben egyforma kollegáját ne gáncsolja. Ez nálunk a hirdetések egyik legfőbb és sokszor egyedüli faja.

E szomorú tapasztalat alapján elég, hogy iparunk jelenlegi pangását megérthessük és jövő fejlődéséről magunknak képet alkothassunk.

Ha egy szakértő előttem egy bizonyos munkáról kicsinyítőleg nyilatkozik, az nekem elég, hogy azt a munkát ne vegyem meg, hanem másfelé forduljak. Ez okozza azután, hogy a hazai ipart sokan megvetik és a külföldi után áhitoznak, mert azt a terméket ők csupán jó hirdetésből ismerik, gáncsolni is hallották.

Ezekről eltekintve mégis miért van az, hogy a mi iparosaink árúknak nem tudnak keletet biztosítani? Egyszerűen azért mert nem helyes a kínálat. Nem tudják a helyes és értelmes hirdetés módjait és ezeknek szembeszökő hasznát.

Kinőttünk abból a korból, a mikor egy-két iparos volt a városokban, a közlekedés renyhe. Akkor hirdetés nélkül is azoknál kellett a szükségleteket megrendelni. Ma Franciaországból ép úgy rendelhetek, mint helyben.

A kínálat határozza meg az árak keletjét. Legyen az bármily kitűnő anyagból készült és még kitűnőbben elkészített munka, ha arról senkinek tudomása sincs, azt senki meg nem veheti.

Hogy tudja az a Pancsován lakó ember,

— Alexej, rövid az idő. Bevallod-e vagy nem?

— Nincs mit vallanom.

— Jól van öcsém. Te tudod a magad dolgát. Akkor hát mégysz szépen Szibériába. Vedd rokoni esőkomat, te megátalkodott. Héj, hetman, vigye el ezt az embert. Hadd menjen a többivel. Azután megparancsolom, hogy duplán kancsakázzák ezt az önféjt embert, mert az az én édes öcsém. Hát csak eredj öcsém a veszednek. A dásom rád. Az ördögök vigyonek el, amelyekkel szövötkéztél, te hitvány nihilista...

— És vitték Alexej Gortsakoffot Szibériába, hős és jégm-zökön keresztül, irgalom nélkül. És nem tudta, hogy miért?

Nikolajew vallott és a rendőrprefektust majd a méreg otte meg.

— Igen, én mint házi tanító éltem a családnál. Irigyletem a Gortsakoff Alexej szerencsését. Együtt jártunk iskolába valamikor s ő szebb karriert csinált mint én. A házi kisasszonyba Babettké szerelmes voltam. De Babettké nem kellett, mert Alexejt szerette. Ezért gondoltam ki aztán ezt a boszút. Az íróasztala fiókját tele raktam levelekkel, amelyeket én írtam. A levelekben a czárt gyaláztam s olyan célzásokat tettem mintha Alexej egy titkos öszeesküvés feje volna. Azután magam jelentettem föl névtelenül Alexejt. Tudtam, hogy így láb alul teszem. Azt hittem Babettké hozzáj jön. De Babettké megölte a bánat.

— Tagadj el mindent nyomorult, — ordította fog csikorgatva a rendőrprefektus.

— Azt nem teszem. Őlj meg, nem félek a haláltól, de a lelkeket megakarom könnyíteni. Alexejt szabadítsd ki Szibériából. Te követted el a hibát, tedd jóvá. Miért hittél egy csalfa látszatnak.

A kazáni kormányzó majd elolvadt a boldogságtól Mikolajew Wladimirovicsot megfosztotta a hivatalától. Ugy kell a prefektusnak. Nyomorult csetthalász volt az apja. Ugy lett prefektus. És ez merre számüzetnei az ő kedves öcsését. Ez a csetthalász ivadók.

Maga rohant az öcsése megmentésére. Minden gondolata az volt, hogy fogja öszzeeszkölni. Azután elmondja, hogy első percztől tudta, hogy a fiú ártatlan. Ujra testőr lesz Moszkvában. Mennyire fog örülni...

Elő is hozták az ólom bányák mélyéből Gortsakoff Alexejt.

Még élt. De a haja hófehér volt. Alakja meggörnyedt s a daliás ember maga — hülye.

Sikoltva menekült kedves bátyja elől az ólom bányák mélyébe.

— Ott a falba zúgta a koponyáját.

Nem akart többé vissza kerülni a szép fényes emberek közé...

Eszembe jut száz és száz ilyen történet és megkönnyebbül a lelkem, mikor hallom, hogy ime nem deportálnak többé már senkit Szibériába...

hogy Radványban egy kitűnő kécszináló lakik ha annak a hire az ő füleibe semmi úton-módon nem jutott. Azt biztosan tudja az a piri-pócsi is, hogy az angol-aczél a legjobb. Én, ha bajuszpedrőt akarok venni, akkor csak tiszta ujlakit kérek, mert hiszem, hogy ez a legjobb és olyan bajuszom lesz tőle, mint annak az oroszlanak, a mely rajta ékeskedik. Tollra van szükségem? Kuhn-féle tollat kérek. Miért? Talán másféle sincs? Dehogy nincs, de én ezt hallottam legtöbbször dicserni. Ha kell írón? Veszek Hardmuth-ot. Kell pipa? Veszek selme-czit, illetve zolyomit, mert ennél nem ismerek jobbat, Ha köhögésem van, ott van a pemetefü czukorka; de hogy a fogam ép maradjon, Kalodont-ot kell hozatni és így tovább, minden szükségletemre nézve már egy, legtöbbször olvasott iparczikket vásárolok. Ez a hirdetések haszna. Azt tartják ugyan, hogy a jó bornak nem kell czégér; de hogy tudjam én azt, hogy kinél van jó bor, ha az illető a pincze fenekére zárja. A kinek inni ad belőle, az lesz az élő hirdetés.

Korunk óriási haladása majd eltemeti azt az ósdi gondolkozásmódot, hogy egy kis vándorlással már versenyképes mester lehet minden legényből, akár van hozzá megkívántató műveltsége, értelmessége, akár nincs. Az iparosnak, ha jövőjét és hazánk anyagi jólétét szíven viseli, simulnia kell a mindinkább gyarapodó kívánalmakhoz, mert most minden nap valami újat hoz. Azt nem is vesszük észre, hogy szomszédunkban egy iparos tanyát ültött. Ha mindjárt szükségünk volna is valamire, a mit az illető jól és olcsón meg tudna csinálni, de nem nála csináltatjuk, mert hirtől nem ismerjük.

Mai napság olyan világot élünk, hogy hirtelteni kell mindent.

Igaz ugyan, hogy eddig a hirdetések nagyon megnehezítette az a körülmény, hogy a 60 filléres bélyeg miatt a hirdetések javarésze czim nélkül jelent meg és így a közönségnek kellett a czim után kiadóhivatalokban kérdezősködni.

Ez a hosszadalmas irka-firka okozta azután, hogy a hirdetéseknek nagyon sokszor nem volt meg a kívánt sikere. De ez a körülmény július 1-étől kezdve elesik, mert a 60 filléres hirdetési bélyeg mai naptól fogva nem akadályozza többé a hirdetőket, hogy czimüket a hirdetés alá ne nyomathassák.

A többi most már az iparosokon múlik, hogy akarják-e árúikat kínálni vagy nem. A baj csak az, hogy a mi iparosainknak javarésze nem bír tudatával annak, hogy egy jó hirdetés, mennyi jövedelmet biztosíthat, ha az úgy van megszerkesztve, hogy mindenki észre veszi.

A külföldi árak, iparcikkek helyes hirdetésekben elzengett dicsérő hymnusok utján jutottak arra a magaslatra, a hól azok most vannak.

Miért nem követjük mi is a jó példát? Ha édes hazánk iparának a jövőjét biztosítani akarjuk, le kell mondanunk arról a százados szerénységről, hogy „a jó bornak nem kell czégér”. Szerénységünknek az árak és minőség legyenek a hirdetői.

Hazánk ipara csak úgy fejlődhetik, ha annak iparcikkeiről tudomással birunk és pedig nemcsak a határon belül, hanem kívül is, hadd lássa a külföld, hogy mi is tudunk valamit.

Latkóczy idősb Dely József.

Ismét egy 1848/49-iki volt honvéd szállt sirjába, a kit életben hagytak a szabadságharczi ádáz csaták, s a ki a világi katasztrófa után, mint honpolgár hiven és lelkiismeretesen, de egyuttal számos viszontagságok között töltötte el életpályáját, míg néhány nappal ezelőtt egy véletlenül eltört kő-olajos lámpa tüze oltotta ki munkás életét. Már mint 22 éves ifjú állt a szorongatott haza védelmére, s Erdélyben Bom táborában a Rousz Köztricz 7 számú honvéd huszározredben szolgált, hol

vitésége folytán főhadnagyi tiszti rangra emelkedett. Számos öldöklő csatákban vett tetteles részt, meg kimélve az ellenség fegyverétől, míg Segesvárnál, hol koszorú költőnk Petőfi Sándor elesett, ő is megsebesült lábán találta a golyó s egész életén át mint rokkant érezte koronkint a fájdalmakat.

Életének rövid leírása következő: született Szarvason (Békés megye) 1826 évi deczemb. 4-én, laczházi Dely Márton és Pillich Anna szülöktől. Édes atyja gróf Bolza József aranykölcsös vitéz szarvasi nagy uradalmában számtartói gazda tiszti minőségében példás nevelést adott fiának; előbb a szarvasi ev. főgymn.umban tanult, utóbb Szegeden tett érettségi vizsgát; 1846-évből pedig Keszthelyre ment a Georgikonba s onnan mint képzett gazda került vissza. Iskolai és gazdaképző intézeti bizonyítványai, szorgalmát, kitűnő képzettségét tanúsítják. Ez időben mint végzett gazdaszt találta őt a hazai nagy forrongás, s ő nem késett önként a haza védelmére fegyvert fogni.

A lezajlott harcok után, mint rokkant, gazdaszati pályáját folytatta, képzettségét több uradalmak ismervón fel, versonyoztak gazdaszti állomások felajánlásával. Így többek közt 1861-ben Kővár Jánosnál, Heves megyei pusztá Héken, majd Schiffbeck Pusztá-Poó gazdaságában, 1870-ben Bács megyei Csuroghon, ismét a hevesi Kongyal pusztán Lederer uraságnál gazdaszti minőségben működött. 1872-ben Blaskovits Miklós híres istállóhoz hívatott meg, a hol közel tíz évig dolgozott. Az ő kezelése alól kerültek elő a nagy hirre vergődött lovak a meeningek versenyére, a melyek a Sport világban nagy szerepet játszottak, 1882-ben szűkebb hazájába Szarvasra hívatott a Bolza-Csáky grófi család közös uradalmához, a hol végzetes haláláig hivatalát hűséggel, lelkiismeretesen és pontosan töltötte be. Bizonyítja ezt a család koszorú között kiválólag azon koszorú, melyet a grófi család helyeztetett a ravatalra, széles szalagján a felirattal: „a Hűség gazdaszti.”

Megemlítendő a sors iróniájaként azon jelenség, hogy a megboldogult később vagyoniilag alá hanyatott mely anyagi romlás azonban önhibáján kívül s csupán emberbaráti szeretetének kifolyása volt, — legutóbbi időben az országos öreg honvédi segélyezésben részesített; de ezen segélyösszeget csupán két havi részletben élvezhette!

A családi gyászjelentés következőleg szól: Özv. id. Dely József szül. Houzler Barta, mint neje, ifj. Dely József, Dely Szoraphin özv. Gaál Károlyné, Dely Irén özv. Kovács Ernőné, Dely Rózsa férj. Deczky Imréné, Dely Hormin férj. Kmetz Mihályné gyermekei Dely Jenő, Dely Sarolta, Deczky József, Deczky Imre, Deczky Rózsa, Kmetz Mihály unokái. Houzler Mária, Houzler Jozefina férj. Kramar Jakabné, Hőgye Mária özv. Cassetti Rudolfné sózornők. Dely Julianna özv. Hraniczki Ferenczné nővére. Ifj. Dely Józsefné szül. Kater Amália mint menyő. Deczky Imre, Kmetz Mihály mint vő és számos rokonság nevében szomorodott szívvel jelentik a gondos férj, szerető apa, nagypapa, após, id. latkózi Dely József nyug. uradalmi számtartó és 1848/9-iki huszárfőhadnagy f. é. július hó 10-én este 11 órakor 74 éves korában váratlanul történt gyászos elhunytát.

A kedves halott hült tetemei f. évi július hó 12-én d. u. 4 órakor a róm. kath. egyház szertartásai szerint fognak örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztoló szentmise áldozat folyó hó 13-án fog a helybeli róm. kath. templomban az Egok Urának bemutatatni.

Szarvas, 1900. július hó 11-én.

Béko és áldás lengjen porai fölött!

Ujdonságok.

— **Képviselői közgyűlés.** A község képviselő testülete folyó hó 16-án d. u. 3 órakor közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Az 1900 június 27-ik napján megtartott közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. A f. évi 75 87 és 108/900 sz. közgyűlési határozata értelmében az építendő korház telkének kibővítése céljából Vitális István és neje Rohony Judit, Kovács Mihály és neje Valastyan Mária és Raffaj János szarvasi lakosokkal a szarvasi 1381 1379 és 5995 tjkvi beltelkek megvételére vonatkozólag megkötött ádászveteli szerződések megerősítése névszerinti szavazással — ezen ügyben — a jelenlevők határoznak. 3. a gyulai m. kir. pénzügyigazgatóság 20419/900 sz. végzése mely szerint a közművelődési alapterhére előírt 14,221 korona 82 fillér illeték lefizetésére 1901 július hó 1-ig haladékat adott. 4. a gyulai kir. törvényszéki elnök 1403/900 eln. sz. irata [a járásbírósi telekre vonatkozólag. 5. Az 1899/900-iki tanévre szóló községi iparos tanoncz iskola zárszámadásainak felülvizsgálata és jóvá hagyása. 6. A községi iparos tanoncz iskolai bizottság megválasztása 1900 szeptember 1-től további 3 évre. 7. Az 1899/900-iki tanévre szóló községi iskolazéki zárszámadás felülvizsgálata és jóvá hagyása. 8. A köz-

ségi iskolazéki tagok megválasztása 1900 szeptember 1-től további 3 évre. 9. A décsi jegyzői földök haszonbérbe adására vonatkozó 4 rendbeli árverési feltételt jóvá hagyása.

— **Pénztárvizsgálat.** A szarvasi takarékpénztár felügyelőbizottsága f. hó 10—13 napjain végezte a félévi számvizsgálót. Ez alkalommal úgy a szt.-andrási főtelepnlé, mint a főtelepnlé is kellő rendet és pontosságot tapasztalt az üzletvezetés minden ágában.

— **Szavazás.** A helybeli főgymn. tanári kara f. hó 12-én szavazott a megírult, s augusztus 1-én betöltendő arad-békési esperesi állásra. Két szavazatát újból egyhangulag K o r o n Pál, csabai lelkészre, a leköszönt esperesre, adta.

— **Szinészet.** S o m o g y i Károly nagyváradí szintársulata — mely augusztus 20-ától Szarvason fog működni — a múlt héten fejezte be Kaposvárról két hónapig tartott sziniszezetét és most Balaton-Füreden működik a fürdő közönség teljes elismerése mellett. A szintársulatnak csak egy része működik Balaton-Füreden, mert az elsőrendű tagok közül többet szabadságra mentek, de már Szarvason a szini szezon alatt azok is megkezdik működésüket. Hisszik, hogy a szarvasi közönség régi jó hírnevéhez méltóan fogja pártolni a körünkbe érkező szintársulatot, mely a legjobb örökkel rendelkezik.

— **Választmányi gyűlés.** A helybeli polg. leány iskola választmánya f. hó 8-án tartotta ülését, melyen tudomásul vette a bizottság Margócsy Gyula, igazgatónak a tanévre vonatkozó jelentését, s a számadások megvizsgálására B e n k a Gyula és M a y e r Károly, bizottsági tagokat, kérte föl.

— **Az előjáróság figyelmebe.** Már több ízben hallatszott a közönség köréből az a panasz, hogy a közszégházán a sertések mázálásánál az ezzel megbízottak nem járnak el a pontos mérés szigorú követelményei szerint. Mi azért említjük fel a panaszt, hogy az előjáróságnak alkalma legyen olyan intézkedést fogantatosítani, melylyel teljesen ki legyen zárva az a lehetőség, hogy a közönség b i z a l m a megrendüljön.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Alólirottak mély fájdalommal jelentik, hogy szeretett jó édes anyjuk, nagyanyjuk, illetve anyósuk özv. B a k a y Dánielné szül. Ponyiczky Mária július 9-én éjjeli 1 órakor hosszas szenvedés után agg kórban élte 78-ik évében az urban elhunyt. A megboldogult hült tetemei o hó 10-én délután 4 órakor fognak az ágost. hitv. evang. egyház szertartása szerint az ótetemetben nyugalomra tétetni. Legyen áldott emléke! Szarvason, 1900. július 9-ikén. Gyermekei: Bakay Mária Miklóssy Jánosné, Bakay Dániel, Bakay Sándor, Bakay Gyula, Bakay Géza, Bakay Irén, Rusz Jánosné. Vők és menyek: Miklóssy János, Dr. Laurovits János, Rusz János, Axmann Irma, Haviár Valéria, Horváth Mária, Sarkadi Nagy Mária. Unokái: Laurovits Zoltán, Laurovits Margit, Laurovits Ferenc, Laurovits János, Miklóssy Ilma, férjével Ágoston Miklóssal, Miklóssy Ferenc, Miklóssy János, Bakay Etelka, férj. Marsal Somával. Bakay Paula, férjével Borovits Károlylyal. Bakay Aladár, Bakay Margit, Bakay Matild. Dédunokái: Ágoston Imre, Ágoston Laci, Ágoston Sárika, Marsal Ferike, Marsal Andorka Borovits Jenő, Borovits Ilonka, Borovits Laci.

— **Falb időjósítása.** F a l b, a híres időjósító tényleg nem tévedett jóslásában július hóra nézve. Időjósító könyvecskéjében e hónapra meglehetősen állhatatlan és barátságatlan idő van bejegyezve, és a mint, sajnos, tapasztaljuk, Falbnak eddig teljesen igaza is volt. Falb július hó első felének hőmérsékletét mélynek, a második felét rendszernek mondja. A hónap második felében számtalan zivatart és az utolsó héten nagy országos eső helyet kilátásba. Augusztusra nézve sem kecséget bennünket jobb idővel. Ez az ugynevezett meglehetősen ezuttal ki fog tűnni különös hideg hőmérsékletével. Sőt Falb azt állítja, hogy rendszeres hőmérséklet magasságot nem is fogja elérni. A csapadékoknak legföljebb, mint országos esőknek szabad csak fellépni és különösen csak a hónap második felében. Ausztriára sokkal hevesebb viharokat jósol Falb, sőt a magasan fekvő helyeken augusztus utolsó napjaiban havat is jósol. A kritikus napokban, melyek augusztus 25-étől kezdődnek s néhány napig tartanak, óra int a hegymászástól. Falb, mint kritikus napot — július és augusztus 12-ikét, július 26-át, augusztus 10. és 25-ikét. A mit Falb július első felének barátságatlan időjárásáról előzetesen mondott, az tényleg be is következett. Nagyon kellemetlen volna a nyaralókra, ha a további jóslásai is találnak, majd meglátjuk, hogy igaza volt-e neki.

— **Utmutatás a must és bor kezelésére.** Mint erről egyizben lapunkban már megemlékeztünk, — a földművelésügyi miniszter a must és bor okseru kezelésében a fenti című hasznos kézi könyvecskét adta ki, melyet minden szőlő tulajdonosnak meg kellene venni, mert az írja, C s a n á d y Gusztáv dr. olyan megszívlelésre érdemes oktatást ad benne a szőlő művelés minden ágáról, a melyeket mindenki, aki a gaz-

daság ez ágával foglalkozik, csak haszonnal értékesíthet a szőlőjében. A könyv ára csekély 40 fillérben van megállapítva. A könyvet a Békésmegyei gazdasági egyletnél lehet meg szerezni. A lelkészek és tanítók — ha ezért a földművelési miniszterhez fordulnak — a nevezett könyvet ingyen kapják meg.

— **Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztettek biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szíves olvasóink figyelmét a „Kristály“ Szt.-Lukács-fürdői helyi forrás hirdetésére.

— **Alapítvány a Ferenz József Tanítók háza javára.** A Néptanítók Lapjában olvassuk, hogy Wodiáner Arthur es. és kir. udv. könyvkereskedő 500 korona alapítványt tett a Tanítók Háza javára és ezen összeget Lakits Vendel kezéhez le is fizette. Utánzásra méltó nemes példa ez, melylyel Wodiáner Arthur a tanítói kar iránt érzett tiszteletének és áldozatkészségének ismét tetteiben nyilvánuló jelét adta. Tudvalevőleg a Wodiáner F. és Fiai (Lampel Róbert) es. és kir. udv. könyvkereskedést ajánlotta föl a tanítók helyét az 50 és 20 koronás részesjegyek árának kifizetését — miként az „Irodalmi Értesítő“-ben olvassuk — még akkor is, ha a kiadásában megjelent s általánosan aprobált elemi, felső nép-, tanoncz- és gazdasági ismétlő iskolai tankönyvek bármely más könyvkereskedőnél rendeltetnek s ezen 100 kor. értékű számlát az Eötvös-alap elnökségéhez beküldik. — Nevezett cég kiadványai ügyében az Eötvös-alap elnöksége Péterfi Sándor Lakits Vendel és Peres Sándor aláírásával főlhívást bocsátott ki, melyből adjuk a következő sorokat:

Hassatok ota, hogy a fent nevezett nagyérdemű könyvkiadó cégnek jó szándéka kárba ne vesszen, s hogy a cégnek kiadásokban megjelent igen csinos kiállítású s belső értékben bármely hasonló nemű kiadványainál versenyző iskolai kézikönyvek minél szélesebb körben elerjedjenek.

Fejtsétek ki az iskolazékek nemesen érző és buzgó tagjai előtt, hogy a mikor ezeket a kézikönyveket bevezetik, akkor ama két nagy nemzeti és közművelődési tanítói jótékony intézetnek: az „Eötvös alap“-nak és „Tanítók Háza“-nak föltörzsgzéséhez is hozzájárulnak, s hogy ezeknek áldásaiban idővel azoknak az ivadéka is részesülhetnek, akik ma teljesen önzetlenül lépnek támogatóik sorába, mert hiszen senki sem tudhatja, nem jut-e egyik-másik ivadéka a tanítói pályára

Paraszt Jusztli,
Öcsöd

Bednár István,
Tót Megyer

Jegyesek.

Nyilvános köszönet.

Mindazon tisztelt résztvevőknek, kik az elhunyt családunk végtisztességére a temetési és templomi gyász szertartásoknál megjelentek, vagy írásbeli részvétőkkel fájdalmunkat enyhítették, ez úton hálás köszönetünkre nyilvánítjuk.

Kiemeljük a gróf Bolza—Csáky nagyurak magas családát, mint általánosan ismert uraságok nagylelkűségét, kik hálás tiszteletünk nyilvánítását nagy mérvben kiérdemelték.

Végre Dr. Mikolay István orvos úr lelkiismeretes fáradozásáért, aki odaadó buzgalommal enyhíté az elhaltak nagy fájdalmait, hálás köszönetünk.

Szarvas, július 14. 1900.

A gyászoló Dely-család.

Felölös szerkesztő: SZIKES ANTA L.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint helyben a Szent István király-utca 7 szám alatt (Elefánt-féle házban) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

borbély- és fodrász üzletet

nyitottam. Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, nem mulasztatom el annak kijelentését, hogy minden törekvésem oda irányul, miszerint pontos kiszolgálás s előzékeny bánásmóddal a n. é. közönség jóakarató pártfogását kiérdemljen.

A n. é. közönség becses pártfogását előre is kérve, vagyok mély tisztelettel

Tákos Lajos,
borbély és fodrász.

Hirdetés.

Tisztelettel tudatom a n. érd. közönséggel, hogy úszó leckéket adok úgy leány, mint fiú gyermekeknek.

Fiúk délután 2 órától 4-ig.
Leányok délután 4 órától 5-ig.

Teljes tisztelettel:

Konrád János,

H I R D E T É S E K.

Sürgöny czim : Nádházy Szarvason.

Alapított 1879 ik évben.

Nádházy János temetkezési vállalata Szarvason.

(Kórház utca 1260 házszám alatt saját házában.)

elvállal mindenféle temetéseket — vidéken is — és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dus választékban : ércz és fakoporsókat, továbbá mindenféle szemfedeleket, művirág koszorukat és szalagokat.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármí módon tett értesítésre — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt intézkedés történik.

Fakoporsók 1 frttól feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 8 frttól feljebb, nagyoknak két méter nagyságban 35 frttól feljebb. A Nádházy „Temetkezési Vállalata” a legcsekélyebb megrendelésnél is gyors és pontos kiszolgálást biztosít.

Kiváló tisztelettel : **Nádházy János.**

Valamint ércz koszoruk.

Dus választék mikoszorúk és szalagokban.

Legnagyobb raktár ércz és fakoporsóknak.

Dr. LENGYEL

Nyírfa-balsam

Kir. szabad. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyírfa ből kifolyik, ha annak törzsét megturjuk, emberméleket óta mint a legkitűnőbb szépiószert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerinti balsammá alakítatik át, csak akkor nyer igazán csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészeket, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérré és gyöngyöskévé válik.

Ezen balsam kisimítja az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifju arczszint, a bőrnök fohérséget, gyöngyöskéget és fideséget köles-nöz ; a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szeplőt, májfoltot és anyajegyeket, orrvörös-séget, bőrtörést a bőr minden más egyéb tisztálanságát. Ara egy kórónak használati utasítással

3 kor. Kapható minden jobb gyógyszeriarban.

A nyírfa-balsam által pulává lett bőr konzer-

válásra ajánlatos ezzel egyidejűleg a dr.

Langyel-féle

Opokrémet

használni. Egy téglé 1 korona 20 fillér.

A dr. Lengyel-féle Balsam-származék a legalkalmasabb

gyógyászati szer, mely a bőrt enyhévé és fehérré teszi

és hirtelen van a bőr tisztán és fiatalon. Egy darab

10 fillér. Kapható minden

jobb gyógyszeriarban. Budapest. Király-utczán 12.

M. K. EGYETEM VEGYTI INTÉZETE:

KRISTÁLY

SETUKACSFURDÓI

HEGYFORRAS

IGENTISZTA

BICARBORAT

ASVÁNYVIZ

KAPHATÓ

FÜSZKERESKEDÉSEK

VENDEGLÖK

ES MINDENVAJTI

ETKEZŐ KÖCSIBEN

Hirdetmény.

Nagyméltóságú Gróf Károlyi Sándor ur kis-királysági uradalmában eladó

76 drb. 4—5 éves tinó,

venni szándékozók értekezhetnek

Péczely Béla,
uradalmi ispánnal

lakik : Kis Királyságon u. p. Békés-Bánfalva.

HIRDETÉS.

Szelevényen (Kun-Szent-Márton mellett) Imrei Gyula földbir-

tokosnak 63 hektoliter saját termésü igen jó

homokibora

van eladó jutányos ár mellett, megtekinthető ott a helyszínen a tulajdonosnál.

Stearoptinum

(Olaj-sebtapasz.)

Bámulatos gyorsan gyógyító olajsebtapasz, a mely egyetlen a maga nemében s egy régi család titka.

Budapesten a katonaságnál orvosilag rendelve.

Biztosan gyógyítja s a fájdalmat rögtön csillapítja bármily sebeknél : vágás, zúzódás, égés, fagyás, mindenféle kelevény, a női emlők gyuladása és gyűlése, a titkos betegségek, kiütések stb.

Egy adag ára használati utasítással együtt 2 korona.

A hatásért kezességet vállal, a mí, ha elmaradna, — a pénzt visszaszolgáltatja a „STEAROPTINUM” laboratoriuma.

A pénz beküldésével vagy utánvétellel megrendelhető a „STEAROPTINUM” laboratoriumában :

Budapest, VII. kerület, Mexikói-út 88. II. 25.

Nyomatott Dantzy Sándor könyvnyomdájában Szarvason. 1900.